

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 13. октобра 1896.

Кад је умро Ирод Велики?

(Наставак).

Као што видимо, Јосиф на два начина одређује време, кад је Ирод проглашен за цара: по олимпијадама и по консулима. Међу тим видесмо, да је нападај Парђана на Сирију и на Палестину био у 714. години и да је још те године Ирод отишао у Египат, а одатле у Рим. Сад разгледајмо, да ли томе одговара у споменутом мало пре Јосифова хронолошка дата?

Пре свега мора нам пасти у очи неправилност код одређења времена помоћу олимпијада, наиме, он не спомиње, које се године 184. олимпијаде десило Иродово проглашење за цара, дакле то је могло бити у току од 4 године. Но у овом случају није нам ни пужно, да знамо годину олимпијаде, јер се то десило 4. године 184. олимпијаде, пошто се она почела у јунију 710. а свршила 12. јунија 714. године а.

и. с. Но сенатска одлука о именовању Ирода за цара могла је бити донесена тек доцкан у јесен,²⁴ јер је Антоније, по чи-

²⁴ Споменуемо, да су се, по Јосифу (Ant. XIV. 14, 3—5), у то доба, кад се Ирод кренуо у Рим, почињале већ буре на средиземном мору. То је дало повода Каспарију (Caspari, Chronolog. geographische Einleitung in das Leben Jesu Christi, §. 19.) и др., да тврде, да је Ирод могао бити наименован за цара тек 715. год., пошто му је остало врло мало времена до свршетка 714. год., да изрази наименовање. Но бурно се време почињало на средиземном мору већ крајем јулија. Даље, за пловидбу у Рим није требало много времена, јер су и стари умели брзо путовати. Тако је на пр Балбул отишао из Месине у Александрију за 6 дана, а Валерије Максим из Путеолâ у Александрију за 9 дана (Schegg, p. 5). По Гулу требало је брзој лађи да дође из Александрије у Род 3 дана, а од Рода у Брундузије — 6 дана, дакле из Александрије у Рим могло се доћи за 12 дана. (Guhl, das Leben der Griechen und Römer, 4. Aufl. 1876. p. 323.) Међу тим средиземно је море по свом положају заштићено од северних ветрова, те ако буре и бацају лађу тамо амо, ипак се дужина пута и у време истих слабо увећава (приликом путовања у Италију). V. Schegg, p. 5. Дакле Ироду сва-

јем је заузимању Ирод проглашен за цара, дошао те године у Рим тек у јесен по свршетку брундузијског рата;²⁵ ипаче Ирод неби одмах отишао у Рим, но би још у Брундузију посетио свога пријатеља Антонија. Но у то је доба већ почела 185. олимпијада, а Јосиф наводи 184 ту олимпијаду. Али то не треба ни најмање да нас буну, јер стари историчари често почињу олимпијаду од месеца, с којим се почињала римска нова година, дакле од 1. јануара, те је по томе, по Јосифу, 184. олимпијада трајала до краја 714. године а. у. с.²⁶

Што се тиче Јосифова другог хронолошкога датума, то имамо да приметимо, да је и он правилан, јер консулат Каја Домиција Калвина и Каја Асинија Полијона одиста пада на 714. годину (40. г. до рођ. Хр.). Но овде нам могу приговорити, као што то одиста и чине,²⁷ да Ирод није могао бити проглашен за цара за Полијонова консулата, пошто су, по Дијону, после Октавијанова и Антонијева доласка у Рим магистрати били промењени.²⁸ Дакле Полијон у јесен 714. г. није био консул. Премда је то истина, ипак је Јосифов датум правилан. То је доказао научник Шег. Наиме и ако Асиније Полијон фактично није био консул, ипак римски историчари увек означавају 714. годину речима: *consule A. Pollione*. То чини и Вергилије у 4, еклоги, коју је он написао после брундузијскога мира и после тријумфалнога уласка Антонија и Октавијана у Рим. Премда у то доба Асиније Полијон није како није требало више од једног месеца (ср. Quandt, *Zeitordnung und Zeitbestimmungen in den Evangelien* I, § 3), а пошто се окренуо у почетку бурног времена, то је он имао неколико месеци до 715. г., да изрази наименовање, а толико времена било је са свим довољно за то. Дакле сенатска је одлука донесена 714. г. V. *Sanklemente, De vulgari aerae emendatione*, p. 360—366.

²⁵ Dio Cassius, 48, 31. 32. App. Bell. Civ., 5, 64. 65. V. Quandt, p. 5. Неправилно је, према томе, Визелерово мишљење (Wiseler, *Chron. synopse der vier Evangelien*, 1843. p. 50), да је Ирод именован за цара у пролеће 714. год. одмах после Фулвијине смрти.

²⁶ V. Quandt, стр. 5.

²⁷ Riess, *Das Geburtsjahr Christi* 1880. Freiburg p. 22.

²⁸ Консули су промењени с тога, што је Асинију Полијону био поверен рат са Парцинијанима, илирским племеном око Епидамма, које је он и победио и 715. г. ушао с тријумфом у Рим. V. Schegg, p. 6.

био консул, он ипак говори о њему као о консулу:

*Teque adeo decus hoc aevi, te consule, inibit, Pollio, et incipient magni procedere menses.*²⁹

Према томе све, што смо до сад навели, говори у корист тога, да је римски сенат именовao Ирода Великога за цара у јесен 714. године а. у. с.³⁰

Пођимо сад даље, да видимо, кад је Ирод Велики освојио Јерусалим, збацио Антигона и постао фактичним јудејским царем.

Идуће, 715. године дође Ирод у Птолемајиду и отпочне рат против Антигона али без успеха. Но 716. године, после Антонијева доласка у Самосату, био је много срећнији. На свршетку те године била је у његовим рукама сва Палестина осим Јерусалима, и само га је зима спречила, да није могао још те године почети опсаду Јерусалима.³¹ Рано у пролеће идуће 717. године, чим му је време допустило, дошао је он с војском под Јерусалим, и почео се спремати за опседање. У време тога спремања остави он војску и оде у Самарију, да одржи свадбу са Маријамном, Иркановом унуком,³² с којом се био заручио још пре пет година.³³ После свадбе врати се у табор. У помоћ му дође Сосије с римском војском. После доста кратке опсаде Јерусалим је био у његовим рукама. То се десило за консула Марка Агрипе и Канинија Гала, сто осамдесет пете олимпијаде, трећег месеца (τῆ τρίτῃ μηνί) на празник поста (ἑορτῇ τῆς νηστείας), дакле, у исто доба, кад је и Помпеј освојио Јерусалим пре двадесет седам година.³⁴ Као што видимо, Јосиф одређује овај догађај хронолошки још тачније, но време, кад је Ирод проглашен за цара. Размотримо те хронолошке податке.

185. олимпијада почела се у половини 714. год и трајала је до половине 718. г.

²⁹ Sshegg, p. 6.

³⁰ У одређивању година од оснивања Рима држимо се Варонова рачунања времена, по ком оснивање Рима пада у трећу годину шесте олимпијаде, дакле прва година а. у. с. = 4. година 6. олимпијаде.

³¹ Antiquit XIV, 15; 11—13; B. Jud. I, 17, 3—8.

³² Antiquit. XIV, 15, 14.

³³ Ib. XIV, 12, 1.

³⁴ Antiquit. XIV, 16, 4.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Консулат Марка Агрипе и Канинија Гала пада у 717. годину а. у. с. Према томе Ирод је заузео Јерусалим и почео царевати 717. године. Но шта треба разумети под „трећим месецом“? Неки мисле, да је то трећи месец од 1. Нисана, т. ј. трећи месец по реду у јудејској свештеној години.³⁵ Но у таком случају није опет јасно, шта разуме Јосиф под празником поста, — *ἑορτὴ τῆς νουστίας* — јер у то доба — у Сивану месецу — није било никаквога празника поста. Други опет као Каспари³⁶ и Квандт³⁷ узимају израз *τῷ τρίτῳ μηνί* не у смислу трећег месеца свештене године, но у смислу трећег месеца, од како је Јерусалим био опседнут. Ми не можемо, а да не прихватимо то мишљење, јер у његову корист говоре ове чињенице. Јосиф прича, као што споменуемо, да је Ирод освојио Јерусалим у исти дан кад и Помпеј пре 27 година. Потражимо у његовим делима место, где он говори о томе, како је Помпеј заузео Јерусалим. У „Старинама јудејским“ паћићемо ово место: *καὶ γὰρ ἀλώσεως τῆς πόλεως περὶ τὸν τρίτον μῆνα τῆς τῆς νουστίας ἡμέρας*,³⁸ а у „Рату јудејском“: *τρίτῳ γὰρ μηνί τῆς πολιορκίας — εἰσεπίπτον εἰς τὸ ἱερόν*.³⁹ Дакле овде *νουστία* и *πολιορκία* означавају један и исти дан. Према томе вероватније је, да је и Ирод ушао у град после тромесечне опсаде — *τῆς πολιορκίας*.⁴⁰ У таком случају под празником поста ваља разумети јудејски празник 10-га Тишри — празник чишћења, субота мира. То се даје потврдити и тиме, што је Антигон владао три године и три месеца, дакле он је ушао у Јерусалим у лето 714. године, што је много вероватније, но да се узме, да под трећим месецом треба разумети Сиван, јер би у таком случају Антигон заузео Јерусалим са Парџанима у фебруару-марту, међу тим су по-

следњи у то доба тек упали у Сирију.

Сад да видимо, да ли одговара истини Јосифов податак, да је Ирод ушао у Јерусалим после 27 година после тога, кад је исти заузео Помпеј.⁴¹ Последњи је освојио Јерусалим 179 олимпијаде, при консулима Марку Тулију Цицерону и Кају Антонију, трећег месеца, у дан поста⁴² дакле 10. Тишри, као што мало час видесмо. 179. олимпијада почела је у другој половини 690. и трајала је до половине 694. г. а. у. с.⁴³ Цицерон и Антоније имаћу консулску власт 691. године а. у. с. (=63. год. пре Хр. рођ.)⁴⁴, а по Каспидору консулат Марка Агрипе и Луција Канинија био је одиста двадесетседми по реду после Антонија и Цицерона.⁴⁵ Но ако 691. години додамо 27 година, то ћемо добити 718. годину а. у. с., док међу тим консулат Марка Агрипе и Канинија Гала пада на 717. годину, дакле од Помпејева до Иродова освојења Јерусалима протекло је не 27 по фактично 26 година. Та разлика, ако је ме бисмо били вољни сматрати за погрешку, даје се објаснити споменутим горе обичајем јудејских писаца, да рачунају године од 1. Нисана а не од самог догађаја. Ако узбројимо на тај начин, одиста ћемо добити 27 година, јер од 10. Тишри 691. год. до 1. Нисана 692. год. имамо једну годину; од 1. Нисана 692. године до 1. Нисана 717. г. — 25 година, и од 1. Нисана 717. год. до 10. Тишри исте године имамо једну годину,⁴⁶ дакле $1 + 25 + 1 = 27$.

Јосиф Флавије саопћава још један податак, који се донекле односи на доба освојења Јерусалима. Наиме у својим „Старинама јудејским“ прича он, да је Ирод почео опсађивати Јерусалим, или боље речено, чинити припреме за опсаду рано у пролеће, и да је то било у трећој години његова царевања.⁴⁷ Имајући на уму, да он

³⁵ Дакле Сиван, који одговара нашем мају-јунију. Тако мисли Визелер, Chron. Synopse, p. 50.

³⁶ Chron. geogr. Einl. in d. L. J. §. 20.

³⁷ Zeitordnung, §. 3.

³⁸ Antiqu. XIV, 4, 3.

³⁹ Bell. Jud. I, 7, 4.

⁴⁰ Под опсадом треба овде разумети опсаду после Иродова повратка из Самарије, јер је онда тек почела права опсада.

⁴¹ Antiquit. XIV, 16, 4.

⁴² Ib. XIV, 4, 3.

⁴³ Schürer, Lehrbuch der neutest. Zeitgeschichte. 1873. p. 672.

⁴⁴ Quandt, p. 8.

⁴⁵ Caspari, p. 19.

⁴⁶ Муретовъ, въ какомъ году родился Господь нашъ І. Христосъ. Прибавлен'я къ твор. Св. Отцевъ, ч. 35, p. 279.

⁴⁷ Antiquit. XIV, 15, 14.

рачуна године царевања јудејских царева од 1. Нисана, те се, ако је Ирод добио царски венац на свршетку 714. године, прва година његова царевања, по Јосифову рачунању, почела 1. Нисана 714. године, онда се трећа година почела у Нисану 716. и трајала до 1. Нисана 717. године. Дакле он је почео опсаду Јерусалима пре првога Нисана 717. године, док је још трајала трећа година његова царевања, што дозвољаваху климатички услови Палестине. Но у таквом случају опсада ји трајала више од 6 месеци. Као што видимо, ту је нека нејасност; по у чему се она састоји, ми нисмо у стању на то одговорити. Не рачуна ли Јосиф у овом случају почетак Иродове владе од краја 714. г., што је тешко веровати, или је он, говорећи о почетку опсаде Јерусалима, имао на уму прости припреме за исту, не знамо. Но узмемо ли у обзир множину других његових правилних и важнијих података, који се односе на доба Иродова царевања, то споменути податак о трајању опсаде мора изгубити своју важност. С друге стране, било би од нас сувише ситничарски, да захтевамо од Јосифа у свему тачност, коју не можемо наћи ни код других бољих историчара. До сад смо видели, да многи подаци тврде једногласно, да је Ирод заузео Јерусалим 717. године, те не можемо допустити, да споменуто Јосифово нејасно саопштење може оборити тај закључак. Да оправдамо ту нашу тврдњу, навешћемо још неке доказе.

Јосиф Флавије прича, да се пред битком код Акција (између Цезара Октавијана и М. Антонија), у седмој години царевања Ирода Великога, догодио у Јудеји земљотрес.⁴⁸ Битка код Акција десила се 27. септембра 723. године а. у. с., дакле земљотрес је био нешто раније од тога. Узмемо ли, да се прва година Иродова царевања (од освојења Јерусалима) почела 1. Нисана 717. године, то се *седма* година почела 1. Нисана 723. године,⁴⁹ а земљо-

⁴⁸ Antiquit. XV, 5, 2.

⁴⁹ Како овде, тако и на другим местима Јосиф рачуна време Иродова царевања од освојења Јерусалима, а не од доба, кад је именован за цара.

трес се догодио према томе између 1. Нисана и 27. септембра 723. год.

Даље код истога писца читамо, да је император Август походио Сирију у осамнаестој години Иродова царевања, или, као што се она изражава: ἡδὴ αὐτοῦ τῆς βασιλείας ἑπτακαίδεκάτου τοῦ παρελθόντος ἔτους,⁵⁰ т. ј. у то је доба већ прошла седамнаеста година његова царевања, те почела осамнаеста. Које се године то збило? Рачунајући године Иродова царевања од освојења Јерусалима т. ј. од 1. Нисана 717. г., добијамо, да се седамнаеста година почела 1. Нисана 733, а свршила се истога дана 734. год. а. у. с. Дакле Август је посетио Сирију после 1. Нисана 734. године. И то је несумњива истина, јер се с тиме потпуно слаже и римски историчар Дијон Касије, који говори подробно о Августову путовању по истоку. По његовим речима Август, дошавши на остров Самос, проведе тамо зиму, па у почетку пролећа отпутује у Сирију и Витинију, затим одатле оде у Сирију.⁵¹ На тај начин он је могао приспети у Сирију у лето или не пре свршетка пролећа 734. године, а у то је доба већ прошла седамнаеста година Иродова царевања и почела осамнаеста. У то време, додаје Дијон, беху консули Марко Анулеј и Публије Силије,⁵² што одговара 734. години а. у. с.

(Наставиће се).

⁵⁰ Antiquit. XV, 10, 5.

⁵¹ Dio Cass. LIV, 7.

⁵² Ib.

Разночтеније

вз священныхъ церковно-словѣнскихъ книгахъ.

У гл. 24, од Луке а у издању од год. 1864 гласи 5. стих: Пристрашнымъ же вышымъ њмъ и поклоншымъ лица на землю, рекоста къ нимъ. Тако исто стоји и у издању од 1755 г. У Сарајевском је пак издању над ријечи лица облечена, а то је тачније и за разумијевање боље. Тако је и у 10. стиху Сарајевскога издања тачније што стоји над всѣмъ облечена, а у она два издања нема. У истом стиху у Сарајевском издању боље је што стоји „и прочиа съ ними“ него у оба друга издања „и прочиа съ ними“. Боље је што се прави разлика међу множином и једнином онијем ѿ него тијем ѿ, које у про-

чыла стоји против закона гласовних. У свијем издањима па и у Сарајевском стоји у 11 стиху: **И тавишася прѣдъ ними такъ ажа глаголы ѿхъ.** Боље би било мјесто глаголы да стоји глаголи, јер то је номинатив множине. У 12 стиху у издању од г. 1864 стоји: **и приникъ видѣ ризы,** а у издању од г. 1755 и у Сарајевском стоји тачније **рѣзы.** У издању од г. 1755 у стиху 15. стоји: **И вьсть вьскѣдшющема има и совопрѣшашющемася,** и самъ **Иисъ приближися идаше съ нима.** Овде је: **приближися** погрјешно и треба да стоји као и у Сарајевском издању **приближивсѣ** идаше съ нима. У издању од г. 1864 у стиху 17. стоји: **что сѣтъ словеса сіа, ѡ нихъже стѣзаетася кз сѣвѣ идѣше,** и еста **дрѣхла,** а у издању од г. 1755 и у Сарајевском боље је што стоји: **ѡ нихъже стѣзаетася кз сѣвѣ идѣша,** јер ту треба дуал да стоји, а не плурал **идѣше** као што је у издању од г. 1864.

У издању од год. 1864 у стиху 18. стоји: **ты ли единъ пришлецъ еси кз Іерѣлимъ, и не үвѣдѣлх еси кышихъ кз немъ кз дни сіа,** а у издању од год. 1755. и у Сарајевском стоји аорист као што је и у оригиналу: **и не үвѣдѣ кышихъ кз немъ кз дни сіа.** У издању од год. 1864 у стиху 24. стоји: **И идѣша нѣкции ѿ насъ ко грѣбъ, и обрѣтоша такъ, такоже и жены рѣша: самагъ же не видѣша,** а у издању од год. 1755 и у Сарајевском стоји мјесто **самагъ же** класичнији прономинални облик **самогъ же:** **самогъ же не видѣша.** У издању од год. 1864 у стиху 32 стоји: **И рекоста кз сѣвѣ: не сердце ли наше горѣ вѣ кз насъ, егда глаголаше нама на пѣти,** а у издању од год. 1755 и у Сарајевском стоји дуал као што треба: **И рекоста кз сѣвѣ: не сердце ли наю горѣ вѣ кз наю,** егда глаголаше нама на пѣти. У издању од год. 1864 у стиху 33. стоји: **И воставша кз той часъ, возвратистася кз Іерѣсалимъ, и обрѣтоста совокѣпленныхъ единадесѣте,** а у издању од год. 1755 и у Сарајевском мјесто **совокѣпленныхъ** стоји прави словенски акузатив **совокѣплены.** Све то забљежисмо овдје за похвалу Сарајевском издању.

Јован Живановић.

Обновљена црква пакрачка и освећење исте.

Описао
прота Јован Вучковић.
(Наставак.)

Богослужење православне Цркве величанствено је. У обредима Њезиним неодољива је снага, која осваја душу и срце људско. Архијерејска пак литургија наше Цркве достиже у том врхунац. Па још ако се иста обавља у лијеном и достојно украшеном храму, а с њом у свези можда још и освећење самога храма, онда се човек духом својим радосно преноси у свијетле небеске просторе и нашавши се у лику светих, подиже се к извору свега светог, узвишеног и лијепог. Са осјећајем ванредне сласти куна се тада душа људска у пријатној оној топлоти, која обилно струји из миловидних призора при таквом Богослужењу. па окупана, очишћена и умекшана љепотом и смишљеношћу службе такве свете, осјећа стварно јединство са Богом својим. За нашу душу су такви тренуци највеће уживање, за којим чезне док га окусила није, а окусивши га вруће жели, да јој се и опет пружи.

Па зар је чудо што се онолико свијета у Пакрац слегло било и зар је чудо што је свак једва чекао, да 22. септембар што прије свапе, кад се напријед већ знало, до ће се сво богатство и сва љепота православног обреда развити тог дана, при освећењу обновљеног храма?!

Три архијереја ће служити, служиће патријарх са два епископа!

Таква служба привлачи у Карловце свијет из околице, ма како често да се догађају посвећења епископска. Загребачка црква доживјела је такву службу прије годину дана и сретнима се осјећају они, који су тој служби присуствовали. А сад ето је и у Пакрац дошао патријарх *Георгије*, да са два брата своја епископа за народ свој свету литургију одслужи и у најгјешњој молитвеној заједници са народом својим пред Господа ступи.

По пропису црквеном најирије ће се храм осветити, након тога свршаваће се света литургија. За вријеме освећења храма поћи

ће се у литији из обновљене цркве у прк-вицу св. пророка Илије по свете моћи, које ће се положити у освећену трапезу у обновљеној цркви. Свак је знао да је та-кав ред, па ако и није могао добити мје-ста у цркви задовољно се и тим, што ће видјети свечани ход к светом Илији и повратак отуд, не само видјети, него се и придружити онима, који ће из цркве изи-ћи. А кад се међу народом рашчуло још и то, да Његова Светост неће моћи при самом освећењу чинодјејствовати, јер се не смије поуздати, да би у стању у ком је тада био могао издржати пуна четири сахата на ногама стојећи, онда су сви ко-јима је жао било што у цркву не могу, тјешили се тијем, што ће патријарха сво-јег моћи бар добро видјети, када обучен у црквене одежде из двора епископског у цркву пође, да свету литургију служи.

Отишло је већ четрнаест свештеника са два ђакона, да се обуку у сјајне оде-жде, па да дођу по епископе, који ће се у двору обући и чим у цркву дођу осве-ћење започети. У то поче ситна киша про-мицати, а срца свију зазебоше, да ће зло вријеме покварити лијено смишљени распо-ред и помрсити уживање, ком се свако ра-довао.

Епископи, *Мирон* и *Михаило*, спремни да у цркву пођу приступише *Његовој Све-тости* и поклонише се, а патријарх их испраћа на свето дјело њежном ријечи, из које се види колико жали, што и он не може одмах с њима поћи, али се и радује, да ће моћи прву свету литургију у обнов-љеном и освећеном храму свршити. У име Божје, рече *Његова Светост* епископу *Ми-рону*, осветите храм *Ви* са братом својим *Михаилом*. Ваша је понајвише заслуга што је храм обновљен, нека остане и спомен, да сте га *Ви* осветили. А кад се са лити-јом вратите, ако киша литију не осујети, и у цркву уђете, тада ћу и ја доћи. До-бар је наш Бог, рече с пуно поуздања у Бога епископ *Мирон*, размакнуће се обла-ци и све ће се лијепо на славу Богу свр-шити.

Зазвонише звона, запуцаше прангије, кроз густе редове многобројног народа у-ђоше епископи у цркву и врата се цркве-

на затворише, а силни онај народ саби се око цркве, да бар ухом прати оно што оком не може да види, јер не може у цркву више нико да стане.

Кад је свршено по реду црквеном што се свршити имало, отворише се врата црк-вена и крену из цркве свечана литија, коју обасјаше весели зраци сунца Божјег.

Дјеца из оиће пучке школе под својим барјаком стајала су дотле у реду на пи-јаци, исто и дружина ватрогасна. Није им требало ни њеколико корачаја учинити, па су већ били код цркве св. Илије. Народ што у цркву није могао стати размаче се испред цркве и учини се као да ће да пође у редове, али невичан да се брзо уврста, застаде на мјесту и мимо њега пролажаху дјеца са чирјацима и рипидама и оних до четрдесет свештеника, који пи-јесу били у одежама, па свештенство у одежде обучено, а за њим *епископи* под красним новим „небом“, које је цркви по-клонио честити трговац и предеједник црк-вене општине, г. *Јагнић*. Иза епископа сту-пала је сјајна пратња од високих досто-јанственика и чиновника, међу којима се на челу видио преузвишени госп. одјелни предстојник *Данило Станковић*, а за њим пресвјетла господа велики жупани: *Др. Те-одор гроф Пејачевић*, *Петар илем. Јурко-вић* и *Светозар илем. Кушевић*, поджупани: *Тоша Георгијевић*, *Левин илем. Чаврак* и *Цувај*, властелин *Тикери*, котарски предстој-ници *Светозар Грубић* и *Драган вишез Три-ски*, котарски судија *Петар Жужић* и др, предсједник црквене општине загребачке *Др. Медаковић*, новоградишке *Др. Никола-јевић*, бродске *О. Попозић* и других, са иза-сланицима општинским, за њима свијет, ка-ко је из цркве излазио. У црквици св. про-рока Илије већ су се разлијегали гласи молитава, а из Катедрале је свијет још излазио, да остави у њој појце, који ће литију срести и пред Царем Славе врата црквена отворити.

Лијеп је приказ пружала та свечана литија, премда иста, ваљда с тога што се није могла потпуно развити, није била у пуној мјери оно што је требала бити. Али кад човек зна, како су наше литије и у нашем српском Сиону често пута права

слика несложнога српског духа, кад је човјек чешће већ гледао, како чак и ми свештеници при оваквим јавним опходима баш право српски идемо и држимо се, онда је са призором литије, о којој говоримо, или боље да речем, са редом при истој, могао бити прилично задовољан и тјешити се надом, да ће ваљда једном и у том бити боље. Ваљда ћемо ми свештеници једном ипак стати за тијем, да и сами себе, а и народ свој да освијестимо, да је ред и уредност свуда, па и при литији, нуждан и Богу угодан. Та ред је онај-важнији услов за љепоту, а љепота је одсјај Божанства.

Кад се литија враћала у цркву са честицама светих мученичких моћи, које је у застртом дискоу на откривеној глави својој носио високопреосвештени господин епископ *Мирон*, угодно је било човјеку гледати побожни народ, како скрушено пригибље главу своју пред светињом. Но то нијесу сви чинили. Било их је много, који су баш у оном часу, кад је ред био пригнути главу своју, исправили се и напрегнуте погледе своје упирали баш на главу епископову. То даје повода мислити, да сви ти нијесу знали, шта епископ носи, према томе нијесу наравно знали ни то, са колико страхопоштовања треба то да сретају. Друкчије би се они држали, да су њихови свештеници у двије па и три недјеље прије но што ће народ к пакрачким свечаностима доћи, разјаснили му, шта ће се све тамо свршавати и како се при том треба владати. Крв оних дивних мученика, из које је као из многоплодног ејемена хришћанство бујно ницало, кости њихове свете, на којима се зграда хришћанске Цркве снажно утврдила, заслужиле су, да и оно најмање дијете своје научимо поштовати их. . .

Моћи свете унесене су у цркву и положене у освећену трапезу, у гроб свети, на ком ће Господ да даде Себе на жртву за гријехе наше. Чин освећења обновљене цркве довршен је.

Поново изађе свештенство са достојанственицима из цркве, да допрате у њу Његову Светост, патријарха *Георгија*.

У пуном архијерејском свештеном од-

јелу, ослањајући се на жезао архијерејски, а с крстом у десници благосиљајући народ, који са задовољством и поносом гледа у својега патријарха и побожно прима благослов његов, ушла је *Његова Светост* у освећени храм и заузела мјесто у архијерејском престољу, с којег свети лик свитеља Саве благо погледа на народ свој. На амвону пак стоји високопреосвештени господин епископ *Мирон*, зажарених образа, свијетла ока, а скромна држања. Стао је као оно Соломон у готову храму (Ш Царства, гл. 8., II Паралипоменон, гл. 6.), да пред Богом, а на очи патријарха својег, старјешина народних и народа својег, проговори прву ријеч у обновљеном и освећеном храму својем. Пун светога одушевљења говораше владика:

„Боже велики и силни, коме је небо пријесто а земља подножје, хвала Ти и слава, што ми допусти доживјети овако свечано освећен овај Светотројични храм Твој, у којем пребиваш са јединородним Сином и свесветим благим и животворећим Духом Твојим и примаш у њему слабе молитве немоћних слугу Твојих!

„Хвала Ти и слава од мене и свију, које си повјерио смјерности мојој, да се молим и старам и да и душу своју положим за њих, хвала Ти и у име њихово, у име цијелога свештенства и народа миле и добре епархије моје, јер ово је подједнако свију православне српске епархије пакрачке душâ дан и велики и радостан.

„Буди милостив и одсада свима нама, и колико си одредио да живимо, допусти да смо увијек Твоји, а Ти наш Бог, прибјежиште сила!

„Послије Бога обраћам се Теби, всепресвѣтлѣйши и државни императоре и краљу наш Франц Јосифе I., добри и мудри владару и брижни и благи оче наш земаљски, који љубиш подједнако све без разлике вјере поданике своје и зраке Царске и Краљевске милости своје једном мјером спушташ на све народе простране Австро-угарске државе своје. Прими и у овоме часу светога, данашњом славом Превишњег Имендана Твојег још вишег умвоженог одушевљења нашег, прими чисту душе наше и срца исповјест, да ћемо

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

свагда свето чувати наслијеђену од отаца наших и дједова никад неокаљану вјерност, ничим непомућену оданост и приврженост, како према Твојем Ц. и Кр. Величанству, тако и према цијелом Прејасном владалачком Дому Твојем!

„Утврдио Ти Бог десницом Својом владалачки пријесто Твој, умножио Ти вијенце славе и дане живота Твојега, на срећу свију народа Австро-угарске монархије Твоје, међу њима и српскога!

„Господи, спаси цара и ђакла његова! . . .

„Срцем пуним епифане љубави и оданости благодарим *Вашој Светлости* у име своје и за све епархије моје добре душе на милости, којом сте миловали доћи овамо, да умножите славу нашу а по томе и радост срца нашега и блаженство душе наше.

„Ми ћемо предати кољену нашем, а оно ће даље с поносом и радошћу казивати, како се данас у овоме Дому Божјем средла на служби Божјој Патријарха и очинска милост Ваша и епифане радост и благодарност наша, јер од Патријарха Чарнојевића, па до дана данашњега, знањем нашим, у крајевима овим није у овакој прилици чинодјелствовао ниједан од Првопрестолника овопредјелне цркве православне и српске. Зато се обраћам Богу Ја, а самном и добри епархије моје народ и од срца молимо:

Помагани Господи сваткојшмаго Патријарха нашего Георгиа въ мнози цѣла, чистга, здрава, долгоденствѣюща, правш правца слово твоѣа истинны.“ . . .

„О како би се радовала душа наша и срце наше веселило, да гледамо данас у овом храму украшеном и свијетли образ општељубљенога и племенитога поглавара и Бана краљевина Хрватске, Славоније и Далмације, Драгутина Грофа Куена Хедерварског, да га гледамо и да му и ђакле у овоме, понајвише милоштом Његовом обновљеном, украшеном и сада већ освећеном храму Божјем, благодаримо за толика добра, која нам пружи и непрестано пружа благословела десница његова.

„И са овог сјаја освећеног блиста његова душа чиста, и као на златна уста говори и говорећи нама и потомству нашем

духа Му и душе љепоту, доброту, милоту његову.

„Преузвишени Господине доглавниче и замјениче свијетлога Бана и високе кр. зем. владе наше, данас ђакле, молим Вас, примите и предајте свијетломе Бану чистих срцаца наших најтоплију благодарност за толика милоште, што их примисмо од његове очинске бриге и љубави, и испоручите му наше тврдо обећање, да ћемо настојавати, да и као људи и као грађани и држављани вршимо свагда савјесно дужности наше, и према Високој особи његовој и према властима државним и земаљским, што ће срцу његовом и души, као државника и поглавара мудра и савјесна, годити, ђакле томе смо увјерени, понајбоље.

„А хвала велика, преузвишени господине, и високој кр. хрв. слав. далм. земаљској влади нашој, што је уочила потребу цркве ове и намјенила јој тако лијену, тако издану помоћ!

„Ту срдачну и дубоку захвалност нашу изволите, преузвишени господине добротиво примити и за се и дојавити је и пресвијетлој господи владиним подстојницима Одјела боготворног и правосудног, а уз то изволите примити наполе Ви, преузвишени господине и благодарност нашу на доброти Вашој, да сте дошли овамо и умножили ово славље наше и весеље!

„Утврди Боже високу кр. земаљску владу нашу, на челу са преузвишеним господином Баном Драгутином грофом Куен Хедерварским и сохрани их многа лѣта!

„Хвала искрена и лијепа и Вама високопреосвѣштени господине и у Христу љубазни брате мој *Михаило*, на доброти Вашој и љубави, којом сте дошли овамо да ми помогнете, да умножите данашњу радост моју, свештенства и народа епархије моје. Помагао и вама Бог, да узмогнете што прије видјети остварене све лијепе жеље и намјере доброга архиепископскога срца Вашега за срећу и напредак православне цркве, и српскога народа вјером богате, народом јаке и простором широке епархије Ваше и чувао Вас Бог и поживио многа лѣта! . . .

„Како да захвалим Вама пресвијетла го-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

сподо, велики жупани, велеможни поджупани, Вама високопречасна господо архимандрити, протопрезвитери Митрополије наше, и вама, осталој господи, са стране што дођосте на данашњу славу ову и испунисте срца наша радошћу и весељем, а душе наше одушевљењем чистим и блаженим. Хвала Вам пред Богом и људима! . . .

„Хвала и свима трудбеницима, умјетницима, радницима на св. храму овом, и свима приложницима његовима, међу којима, послје високе кр. Хрв. Слав. Далм. зем. владе долази висококл. Саб. Одбор наш са прилогом својим, према скромнима средствима овоодноснога фонда доста знатним. Платио свима добри Бог здрављем и весељем и живјели многаја љета! . . .

„А што напосљетку да кажем вама, моји мили Пакрачани, моји драги суграђани вјере моје и осталих вијера, мени мили и драги као и вјере моје, чиме, Вас, да поздравим, миле и драга Епархијане моје из близа и далека?! Шта да кажем Вама, што да изнесем на сусрет вама, овога пута у поздраву својем, кад смо ми одувијек једно срце, једна душа, и зато што мислим ја, то мислите и ви, и што осјећам ја, то осјећате и ви, па вам с тога немам шта да кажем, што не би већ знали и ви; немам шта да вам изнесем на сусрет, што не би већ имали и ви, кад смо једно срце и једна душа,

„Дао нам Бог, док смо, да смо увијек своји, увијек једни, да једнаком вјерношћу и оданошћу поданичком служимо сваки на својем мјесту Превишњем ц. и кр. Пријестољу, да једнаком ревношћу вршимо савјесно дужности наше грађанске и црквене, да се сви међу собом љубимо једнаком љубављу братском и хришћанском и да на овоме и на свакоме мјесту славимо сада и увијек чистим срцем и чистом душом Триличнога Бога, Оца и Сина и Светога Духа! Амин!“

Благодарствену ту молитву епископову прекидао је збор црквени одушевљеним одзивом својим, који је добивао израза у пјесмама: „Тон деспотин“. . . „многа љета“ и „ис пола ети“. . . На сваку ријеч епископову пристајала је душа присутног народа и свакој се одзивало срце његово,

јер је осјећало, како се у обновљеном храму том привија мелем на ране његове из жалосне прошлости, која је у њему оставила успомену црну, као што је чаџав и црн био стари онај храм. Потпуно срце народа ерског, којем су толике и толике неправде чињене, расположило се веселије на призору једног дјела правичности и њему учињене.

Али ето каже „Обзор“, да њеки лист биоградски замјера владици нашем, што је исказао ријеч благодарности Бану троједне краљевине и наш драги „Србобран“ на чудан њекако начин одбија потвору, да је и он ту ријеч штампао. Још вели „Обзор“, да нам братац онај из Србије поручује, да припазимо рађе на епископа *Мирона*, а бискупа *Штросмајера* да оставимо на миру! Е па хвала лијепо брату из Србије на родољубивом савјету. Да богме, треба гомилу сасути на епископа, који се усудио рећи хвала човјеку, који међу нама бар донекле поправља оно, што је „Банпучанин“ међу нама зла учинио. Треба, ја како! И треба на владику *Мирона* бацити клетву народну, што није насјекао у пространим шумама епископије накрачке онолико милиона, колико је год требало, да се подигне иста онаква црква, каква је ђаковачка катедрала, па да не рече баш ником ни хвала. Та и *Штросмајер* је градио дивну цркву, али није Бану захваљивао! А где овог нашег владике! Пребогате приходе епископије своје приграбио сам за се, а кад треба цркву поправљати, онда мољака помоћ код владе, па кад вађе Бана, који има срца и душе да и „шизматичима“ потпору даде, онда му захваљује и љубљује народ свој, да му за то рече „живио“! Па још да виче „живио“ ономе истом Бану, којем је и *Штросмајерово* Ђаково под прозорима бускуновим исто тако клицао! Та то је већ страшно! . . .

Разумијемо „Обзор“, али не разумијемо ерпску браћу. Или зар браћа та ерпека збиља мисле, да је за нас најпробитачније, ако су нам епископи наши бутун жигосани. Епископа *Мирона* још нијесмо пољували, па ето сад баш најзгодније прилике, да и њега у блато бацимо! Кад нам у другом ничем није скривио, крив је што одаје

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.SR

признање добром и правичном дјелу велике госпoде! И док он тако недостојно ради, дотле је бискуп Штросмајер у Сарајеву грдио се и црвоа са великом господом, што нијесу и за православну цркву учинили све оно, што су за њеку другу учинили!

Проскрибирајте, браћо, још и владикy Мирoна. С другима сте и онако већ готови. Проскрибирајте све! Заслужићете признање данашњегa „Obzora“!

(Свршиће се).

Венчање италијског краљевића са црногорском кнегињом, и — **Katolički List**.

Нема Србина да не зна за најновију радост српског владалачког дома славних и прослављених Петровића-Његуша, у гњезду српских соколова, у Црној Гори на Цетињу.

Оглашене лепоте Јелена, дивна ћерка узвишених владалаца целом Српству миле Црне Горе, у сутрашњи дан, Богом благословена, постаје верна љуба престолонаследнику краљевићу питоме, старом славом овенчане Италије.

Вероваће нам свако — и без нашег уверавања — да се томе радујемо и ми. И ако ту радост не казивасмо и не вешасмо на велико звоно, она је свога израза добила, израза најдостојнијег, јер јој је тумач био међу нама — најдостојнији.

Ту нашу националну радост није потрла ни вест, да ће узвишена невеста *морати* примити римокатоличку вероисповест. Но огрешили би се о истину, кад би затајали, да би наше православно чувство и верски осећај у тој радости био задовољен тек онда, да до прелаза није *морало* доћи.

Са чисто црквеног и верског становишта свога прелаз у другу вероисповест не можемо *одобриши* ни код узвишене сутрашње невесте Јелене, ма да јој траг напуштања прадедовске вере њезине застиру зраци и са краљевске круне; ма да јој прелаз тај бива по путу и стазама краљевског сјаја, благослова родитељског и националне радости свију нас, и ма да је тај прелаз изван домаћаја слободне воље и уверења узвишене невесте. Православна црква и крај све своје снисходљивости слабостима људским крај све своје доброте и благодати, тежњом је и попуствљивости, — не

може *одобриши* ни једном своме члану прелаз у другу вероисповест, ма он из којих обзира и ма на који начин био, — до год је прожмана свешћу и вером, да је она вечна чуварица Богом откривених, Господом Исусом Христом и његовим светим апостолима преданих јој истина. Како наша света црква, тако и ми. Не можемо *одобриши* прелаз узвишене невесте Јелене у римокатоличку вероисповест. Наш је верски осећај тим прелазом ожалoшћен. Боље би било, да је без њега било. Национална наша радост спојена би била са радошћу цркве православне.

Да ли се тим прелазом, осим срођавања српског владалачког дома црногорског и италијског мисли још што постићи; да ли су и у овом случају мала жртвована за велика? и т. д., тим коњектурама правдати сам прелаз и потирати му кривицу пред протестом црквеног становишта, не може бити наш посао.

Ми смо обележили само наше црквено становиште у погледу верског прелаза сутрашње узвишене невесте италијског краљевића. И без истицања његова, оно није могло бити изложено сумњи ничијој, осим загребачког *Katoličkog Lista*, коме се од неког времена, као и оној баби: „енило, што јој се и хтило.“

Такав један свој бабији сан саопштио нам је *Katolički List* и у уводном чланку свога 42. броја.

Видев у женидби италијског краљевића и прелаз узвишене кнегиње Јелене у римокатоличку вероисповест, силна му радост свевеликог *papinstva* разиграла песничку машту, па на крилима њеним прешао је за један часак Русију и њезине царске дворе, унакрст целу Италију, и Рим и Ватикан; састао се у Баркову са бискупом Штросмајером, а у Бару са надбискупом Милиновићем; прочитао песме Кнеза Николе, прорешетао Криспија, замерио српским листовима; довео православље да метанише пред папом, зближио источну и западну цркву *oko jednoga pastira*; очитао православљу опело, а прокламовао римокатолицизам победником целoга Хришћанства. И — пробудио се!

Дивимо се бујици маште његове и признајемо, да таку бујицу може натерати само безочност језујитизма, каквом се од неког доба декорисао загребачки *Katolički List*, а која је кадра саму себе обмањивати, саму себе исмевати.

Кад Криспи прочита 42. број *Katoličkog Lista* задивиће се, да у Загребу има Ђетића, који боље знаде политику Италије него сви бутун политичари у Риму и по свој земљи Италији. Но пустимо ми њега нек се он сам разрачуна са политичарима, непознавају којих има да припише свој пад.

Не тиче се нас ни што мисле антидинасте ни пријатељи династије у Италији; па ни хоће ли Италија једног лепог дана, по вољи Ватикана, постати република или и надаље остати монархија.

У погледу папине светске власти и „папине државице“, о којој *Katolički List* и будан снева, уверени смо, да ће и „odanost kraljevića (италијског) prema katoličkoj crkvi, која се не да ни помислити без odanosti prema papi, као glavi katoličke crkve,“ свакоме, коме треба и кад устреба, одговорити оно познато: *tempo passati!*

Што мисли и жели, а што није могао учинити ни доживети бискуп Штросмајер то знамо сви; а што ли ће моћи, у правцу истих мисли и жеља, учинити надбискуп Милиновић, то ће знати Кнез Никола. Но о томе ће слабо шта дознати *Katolički List* из његових песама. Но оставимо на страну све то, што нас се не тиче и што не знамо, па у кратко да разрачунамо са оним, што нас се тиче а што знамо.

Као што смо већ признали, бујна је машта у *Katoličkog Lista*, а велике су и жеље његове. Таква машта, крај таквих жеља, није никад без визија, чим је покрене за то згодан спољашњи утецај. А тај је баш у женидби италијског краљевића односно у преласку кнегиње Јелене у римокатоличку вероисповест. Визија је тим већа што је јаче изазивање спољашњих утецаја. А тајва прилика здеси баш *Katolički List*. Осим прелаза кнегиње Јелене, ту је бројав кнеза Николе бискупу Штросмајеру; ту је већ стари конкордат Црне Горе са римском столицом и нова градња римокатоличке цркве на Цетињу; ту је лозинка владике Рада: „Брат је мио које вере био“, а ту су и песме Кнежеве.

Под утецајем свега тога, па још под утецајем особите нажње руског цара Николаја II. према папином пронунцију кардиналу Фератију, монсигнору Целију и Пери — Моросинију у Паризу, и под утецајем папинске заставе,

која се први пут иза г. 1870 видела на паплати папине пронунцијатуре, — зар је визија могла бити мања и слабија од оне, коју нам је саопштио *Katolički List* у 42. своме броју?! Ево је.

„Znamenito je što niti u Rusiji niti drugdje u pravoslavnom svijetu nitko o prelazu knjeginjice na katolištvo ne govori onako, kako bismo ovakovih stvari mogli čitati još prije nekoga vremena. *To je još znamenitije poslije enciklike pape Lava XIII o sjedinjenju istočne crkve sa zapadnom.*“ Већ се одавна опажа у Русiji, нарочито у царској породици tolerantније мишljenje у вjерском погледу; а о папinstву се већ одавно не пише и не мисли у Русiji onako, како би то било по вољи непријатeljима католицизма и папinstва..

Ако сви знакови не варaju, млади руски цар Никола не сматра католицизам предметом мржње и pogibelji за slavenstvo и čovječanstvo... Ваšто, што ipак knjeginjica Jelena prelazi u katolištvo još prije vjenčanja, i jest radostan znak za svako katoličko srce не samo u Italiji, већ на svom svijetu, jer то је знаком, да су у највишим pravoslavним krugovima predsude proti католицизму barem у том prestале, да се не сматра izgubljenim онај, који се придружује sljedbenicima crkve, којој је vidiva glava на zemlji римски papa. I у том лежи велико значenje вjеридбе crnogorsке knjeginje са talijanskим kraljevićem са crkveno-političkog stanovišta. Razumljivo је stoga veselje svih prijatelja, који žele zblizeње velikih dvih crkava, istočne i zapadne, о kо једнога pastira, kada је proglašena вjеридба talijanskог kraljevića са crnogorsком knjeginjom. Za то се i ми tomu veselimo i као католици i као Hrvati i као zagovaratelji misli о sjedinjenju istočne са zapadnom crkvom у korist slavenstva (?!) napose нас Slave на jugu * (?!)

Кад све ово, што нам је у тим речима наговорио *Katolički List*, не би била визија његова писца, онда би једино могла бити безочност његова језујитизма, који се не дрза и не мрзи га, да од свега и свачега гради величину свога папinstва, и своје верне да подржава у нади и уверењу, да је близу доба, кад ће се цело Хришћанство скупити око stolice sv. Petra и око једнога pastira — римског папе, а све то зато, како ти верни његови посланици према тој столици и њезиној влади, и свакоме

* Курзив је наш. Ур.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

се, што оданији према њему, залагали за права и власт, па и за фикспетензије његове за *rapinu državicu*. Можда та безочност иде и даље, надајући се, да ће тим својим језујитским сомнабулизмом опсесити и саме православне, те ослабити у њима поуздање и веру у вечност и непобедивост истина њихове цркве, па поуздање и веру у вечност и будућност саме цркве православне. Да, то је смер таквом писању *Katoličkog Lista*, који се открива и у речима: „*Za čudo, ni isti srpski listovi, ne nalaze potrebnim, da makar jednom riječi osude prelaz crnogorske pravoslavne kneginjice u katoličanstvo.*“ С таквим језујитским смером скопчана је и она алузија на лозинку владике Рада, и оно истичање конкордата у Црној Гори, градње цркве на Цетињу и песама Кнежевих. У тим језујитским плановима је мотив глорификовању *osobite ražnje* руског цара према панином провунцију у Паризу, толеранције и тобож неких измењених појмова у Русији, *naročito u carskoj porodici*.

Но да је *Katoličkom Listu* до истине, и он би био кадар у свему томе видети оно, што јест, а не би се силом бацао у визије или дао вући на узди своје разигране маште.

Кад признаје да се *rusko javno mišljenje* не *oduševljava* за *rapinstvo* и *uniју sa Rimom*, зар из безочности није смео то исто рећи и за руску царску породицу? Зар рускога цара и његову породицу да каља сумњом, е би се били кадри и одушевити за *rapinstvo* и *uniју*? *Katolički List*, треба да знаде, а и зна, да је православље саставни део руског државног бића, а оданост и верност православној цркви да је саставни део свега заклетве рускога цара, коју је и данашњи цар Никола II недавно положио, при крунисању своје у Москви. Па зар је онда *Katolički List* тако пуст и безочан, да се не дрга на језујитски препреден начин, своје верне обмањивати, а православне вређати сумњичењем несумњиве верности и оданости рускога цара, узвишене му породице и целе православне Русије према светој православној цркви?!

Већ после овога заслужио би *Katolički List* да га просто бацимо, па да се латимо другог, достојнија посла. Но кад смо почели, да и свршимо.

Osobita ražnja рускога цара према *rapinom* (?!) провунцију у Паризу, па ако хоћете

и она у Москви приликом крунисања, није *osobita ražnja* према папству и римокатолицизму, него *према цркви* у опште. Руски цар, као највиши представник религиозности и поштовања цркве у Русији, даје израза тој религиозности и поштовању сваком приликом. Пажња и одликовање, које руски *pravoslavni* цар у том правцу чини, у извесним приликама, према заступницима друге које вероисповести, тиче се не личности, не вероисповести, него *цркве*, и има бити у интересу опште религиозности. А у *Паризу* имао је руски цар баш нарочита разлога и повода, па и рачуна, да истакне и одликује *цркву*, да покаже Французима како цркву треба поштовати и респектовати, а своје пријатеље да опомене на религиозност, како би му што јачи савезници могли бити; јер религиозан народ тек може пријатељ и јак бити.

Нека, дакле, *Katolički List*, немечтава себи никаква уображења у погледу том. А кад то ипак усхте, нека се сети Русије *per excellenc* као православне државе, те рускога цара као представника њезина; и нека се сети увек и његове заклетве. Па ако га ни то не растрезни у сну маштанија и не модерира у безочности гадног му језујитизма, нека више не рачуна на пажњу здравог и озбиљног света.

Нека не мечтава себи, ни своје *katoliškom sreću* никаква *radosna znaka* ни поводом прелаз за црногорске кнегиње, односно заручнице италијског краљевића, у римокатоличку вероисповест. Тај прелаз је ствар женидбе, просто лична ствар. Нити он доводи у питање православну цркву, нити римокатолицизму придева више истине, него што је у њему и дотада истине било. А ако мисли, да ће тај прелаз повратити папи „*državicu*“ и да ће Србе, или ма кога иначе, поколебати у Православљу, блажен нек је у својим илузијама. Најивност туђа није никоме опасна, па за то је људи и не прогоне, и ако волу да јој се смеју.

А зар *Katolički List*, апострофирајући српске листове и њихово ћутање о односном прелазу, није најиван кад мисли зар, да су српски листови ћутали за то, јер им верско чувство није ожалостићено тим прелазом и јер они тај прелаз одобравају, радујући се и они зар *разним radosnim znacima*?! Његова машта је кадра и то. Али његов језујитизам је кадар још и више. Он је кадар био односне речи: „*Za čudo*

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ni isti srpski listovi, ne nalaze potrebnim da makar jednom riječi osude prelaz“, написати из ладна рачуна, да тим речима svako katoliško srce не само и Италији, већ на свем свиету, разигра радошћу, е је близу хора Ватиканског царства над царствима, јер ето шта већ чине и како већ мисле у Русији, руска царска породица, па и — isti srpski listovi! Можда је у тим речима и других још рачуна и смерова језуитских, али држимо, да је Katolički List, за време од две недеље, (како је чланак му написан.) већ и сам собом дошао к себи, те данас да већ ни сам не верује у своје речи.

Ако српски листови поводом прелаза сутрашње светле невесте Јелене у римокатоличку вероисповест не чинише протесте, не треба из тога изводити шта је коме мило и што би му се хтило, него пре икаквих закључака треба знати, да Ћутање није увек одобравање. Ћутање бива у извесним приликама, баш код Србина, јачи протест него код других у гомили речи. Katolički List не познаје Србе колико треба, па би добро урадио, да о њима што ређе пише.

Ћутање српских листова у овој прилици је много више хришћанско, него што је била она позната раздражена филипика данашњег папе Лава XIII, очитана бугарском кнезу Фердинанду, у којој је прелаз сина му Бориса у православну вероисповест назвао „смрћу“ његовом; јер наше Ћутање је пунице љубави и трпљивости, којој Хришћанство учи човештво већ 19 векова, а против које грешеше тушта баш они, који се градише намесницима Христовим. Зато се ми нашим Ћутањем имамо разлога да поносимо, а Katolički List има разлога да се свога разглагољствија и постиди.

Наше Ћутање треба разумети, а не натежати га на своје рачуне. Јер нисмо ми Ћутали само при преласку кнегиње Јелене у римокатоличку вероисповест. Ћутали смо ми и онда, кад су заручници и невесте чланова православних владалачких домова прелазиле из римокатоличке у православну вероисповест. Разумевали смо ми природу и тих прелаза, као што разумемо и природу прелаза кнегиње Јелене, те је далека од нас увек била и помишао, да се градимо најивнима и смешнима, па да те прелазе тумачимо: било као готов изглед сједињења западне цркве са источном, било, као славу једне или пропадање друге вероисповести. Но не тако Katolički List. У

прелазу сутрашње невестице он види, ни мање ни више, него и велико значење, види и зближење великих двих еркава, istočne i западне, око једнога pastira! — Beata simplicitas!

Ако воденица свевеликог papstva после силне бујице воденог чланка у 42 броју заребачког Katoličkog Lista не узда ништа више брашча, кривица ће бити у томе, што је и у језуитизму плитко дно. —

У очи венчања кнегиње Јелене — р —

ЛИСТАК.

БЕЛЕШКЕ.

(Школски Савет). Држао је своје седнице прошлога четвртка, пре и после подне, под председништвом Његове Светости, преузвишеног господина *патријарха Георгија*. Присутни су били од чланова: г. г. Др. М. Полит, Стеван Лазић, Теофило Димић, те заменик главног школског референта г. *Никола Ђ. Вукичевић*, као бележници народно црквени тајник г. Др. Лаза Секулић и г. Милан Меанџић. — За сада јављамо, да је всл. Школски Савет за привременог епархијског школског референта, за епархију темишварску и врњачку, поставио привременог управитеља више девојачке школе у Панчеву г. *Јована Поповића*. А поводом тим поставио је, на место овога, професора исте девојачке школе г. *Милана Мандровића* замеником му на привременој управи, а учитеља г. *Мату Косовца* замеником му у наставним предметима у истој школи.

(Назаренство у Мокрину). Поводом белешке у прошлом броју овога листа: „После Баваништа — Мокрин“, коју смо донели на вест пентанског Лјуда, добили смо од мокринског пароха г. Григорија Стајића извештај, којим се исправља односна вест о прелазу 68 тамошњих српских породица у назаренство.

По томе извештају нису се односне породице од скоро поназарениле, него су то назарени, које је назаренска заблуда и варка уловила у вигове своје пре пуних 20 година, од како се у Мокрину укорешила, и то не само међу неким Србима, него и међу Немцима и Мађарима, а којима је нови закон о слободи исповедања вере пружио сада могућности и прилике, да формално иступе из заједнице своје прадедовске цркве и вере.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Надаље тај извештај саопштава, да ни таквих старих назарена нема и није истуило из те заједнице 68 *породица*, него 87 особа, међу којима има 26 брачних парова, са неком децом (ни једно испод 18 година, јер су ова скоро сва крштена). Остало су самци, т. ј. само мужеви или само жене. Има случајева, да је између тих 87 особа, иступелих назаренаца, само по један члан из целе му породице, који се одвојио путем назаренске заблуде.

Осим тих 87 особа, има у Мокрину још десетак, који су пошли путем заблуде, али, нису иступили из цркве. —

Смер саопштеног нам извештаја и исправка био би по томе тај, да нас увери, да назаренство тамо не напредује, него да они, који су од прошлих времена већ огрезли у тој заблуди, извлаче за себе *сад* и крајне конзеквенције, које им нов закон дозвољава. С друге стране извештај нас уверава, да број и тих старих отпадника није тако велик, као што се хтело представити.

И ако је сада саопштени број мањи од онога у пештанском Лојду, не можемо се тешити ни овим. Жалост је наша да је и толики, колики је. А кад се зна, да он није ни први у Баваништу, ни последњи у Мокрину, жалост је још већа. Не може нас извештај утешити ни у погледу прве половине свога смера, и ако са задовољством примамо исправак, да пронесене вести о нашим назаренима не треба узимати тако, као да се назаренство међу Србима *сад* почиње да шири и *сад* да обузима неког великог маха, него да се те вести тичу назарена наших, који су такви већ давно постали. А не може нас утешити зато, јер и кад се не би број старих већ назарена обнављао и множио бројем нових заблудника, довољан би и он био, да нас растужи и у бригу баца. А кад знамо, да се тај број нових и све нових назарена наших, ако не баш у Мокрину, а оно по другим местима и крајевима, множи и шири, онда од утехе не може бити говора ни после саопштеног извештаја из Мокрина, ма да је он мање црн него онај Лојдов.

Кад чујемо и видимо, да је наше свештенство, и све што је позвано на то, прегло пожртвовно и одлучно против заразе и инвазије назаренске, и кад чујемо, да се и стари око-рели назарени враћају светлости, спасу своје

и вери прадедовској, а о новима да ни разговора нема, онда ћемо — оданути. А да до тога дође и да то учинимо, на посао морамо сви, свом вољом, свом снагом и свом љубави за цркву своју и будућност свога, доста на-паћеног народа.

(Јеврем А. Илић) управитељ београдске учитељске школе, постављен је опет за професора тамошње богословије.

(† Епископ Мојсије,) бивши епископ шабачки и неготински, а после умировљени, сарањен је прошле недеље у београдској цркви св. Марка. Лака му земља и вечни спомен!

(Црква св. Николе у Бару.) У цркви св. Николе у италијском граду Бару налазе се мошти овога светитеља. Како је овај светитељ у великом поштовању у источном православном свету, како га православни свет сматра за православног свеца, многи православни долазе на поклон пред светитељев љивот. Већ је познато, како се наш народ српски, православне вере, моли св. Николи „путнику“, као заштитнику путника. Тако су у ову цркву били учестали Руси и доносили су поклоне. Али онамошњи свештеници ударили су таксе на сваки приступ љивоту и нису пропуштали него сваки пут по једнога поклоника пред љивот. То Русима није било драго, те их у последње време ређе виђају. Познато је такође, како је српски краљ Милутин и како су и остали владоци српски дали богате поклоне овој цркви. *Сад* се за њих не зна. Или их је нестало или су уклоњени зато, што су долазили од православних владоца. Али *сад* ће ова црква опет задобити нову знаменитост. У њој је у прошли уторак заручница италијског краљевића, кнегиња Јелена, прешла у римокатоличку вероисповест. За тај прелазак баш храм св. Оца Николаја, као светитеља код свију православних, па и Срба, једног од најомиљенијих, изабран је из нежности и пажње према светлој заручници, према њеном православном осећају, чувству и уверењу, и према православној души јој и срцу, *које ће тако остати* и после диктираног и конвенционалног прелазу у римокатоличку вероисповест. Изабран је зато, не би ли светла кнегињица, у мислима на св. Николу и осећајући се у његовом храму, лакше поднела душевни лом и несумњиви силни протест православног јој осећања и уверења, који се морао дићи у њеној племенитој души против прелазу из уверења и против уверења. —

Шта ли ће *сад* Katolički List после свога писанија у 42 броју свом о. г.? Какви ли ће га *сад* снови занети у болу срамоте, да прелаз није извршен ни пред бискупом Штросмајером, ни пред надбискупом Милинковићем?!

(Похара у манастиру Раваници.) Непознати до сада зликовци ушли су кроз прозор у манастирску канцеларију и однели 250 фор., што су били ту ноћ у писаћем столу. Управитељ манастира као и остали домаћи сазнали су за крађу тек у јутро. Према томе процесена вест, да су зликовци тамошњем уравни-

тељу манастира г. Сергији Пошићу „претили убиством и узели му све што је имао“, није истинита.

Од администрације.

Дужнике наше од прошлих години предали смо нашем адвокату, да судским путем од њих наплати наша потраживања, ради којих смо их досад више пута узалуд опомињали и молили. Као што нас је наш заступник адвокат известио, послао је он свакоме дужнику *своју прву и последњу опомену*, која је скопчана с односним трошковима.

Новац ваља у року од 8 дана послати поштанском напутицом на администрацију „Српског Сиона“ у Карловцима.

Ко у року од 8 дана не подмири своје дужовање, биће по истом адвокату код надлежног суда утужен на исплату дужне претплате и са тужбом скопчаних трошкова.

Грдна вересија, која је настала немарном уплатом претплате и равнодушно ћутање дужника наших на толико пута поновљене опомене, присилила нас је на овај, и за нас и за штоване претплатнике, немио поступак. Чекали смо док смо *могли и смели*, а кад су поштовани дужници хтели баш, — морали смо се латити и тога последњег средства. Што је до тога дошло — ми кривци нисмо, и зато нека нас нико не осуђује. А ко то ипак учини учиниће неправду. Молимо и сл. црквено-школске општине *последњи* ево пут, да нам дужне своте и за стечајеве и огласе изволе послати, како не би и ради тога *морали* њима трошка, а нама непријатности чинити.

Администрација „Српског Сиона.“

ОГЛАСИ.

Бр. Ек. 222. ex 1896.

164 2—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на парохију I. разреда у *Ријевицу*, у протопрезвитерату костајничком.

Интеркалара нема.

Рок пријавама до 14. (26) новембра 1896.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у *Плашком*, 12. септембра 1896.

Михаил.

СТЕЧАЈ.

167 2—3

Расписује се стечај на једно *учитељско* место у средишњој срп. нар. основној школи *новосадској*.

Плата је: 1000 круна у име редовне плате; 300 круна у име станарине; 100 круна у име огрева и 160 круна за појање у цркви.

Дужности су прописане школском уредбом и народбама школских власти.

Рок стечају истиче 31. октобра о. г. по старом календару.

Из редовне седнице школског одбора срп. прав. цркв. шк. општине у *Новоме Саду*, 1. (13.) октобра 1896.

К. Миловановић,

перовођа.

Петар Попадић,

председник.

СТЕЧАЈ.

162 3—3

На упражњено учитељско место на срп. вероисповедној четвороразредној мушкој школи у Срп. Модошу расписује се стечај.

Годишња је плата учитељу: 300 фор., у место 4 ланца земље 62 фор., за држање пофторне школе 40 фор., у име три фата сламе 18 фор., 15 мц. жита, 10 фор. наушала, и 50 фор. за пероводство, три фата дрва с подвозом. — Од погребца, где позван буде добија 1 фор.

Осим тога $\frac{3}{4}$ ланца баште изван села; слободан стан у новосазиданој врло лепој школекој згради са пространим банштом.

Изабрани учитељ биће дужан недељом и празником у цркви за певницом појати.

Првенство имају, који се лично пријаве и који су поталном ијенију вични.

Рок пријаве је 26 октобар т. г. по ст.

Из седнице школског Одбора држане 16 септембра 1896 г. у Срп. Модошу.

Душан Гуцуња

перовођа.

Живота Гигић

подпредседник.

СТЕЧАЈ.

168 1—3

Расписује се стечај на срп. правосл. вероисповедној мешовитој школи у *Новом Св. Ивану*.

Учитељска је плата 400 фор. у новцу: слободан леп стан са две собе, кујном шпајзом, подрумом, шталогом и пространим банштом; 1 ланац и 1470□ ораће земље, на коју учитељ сваковрену порезу плаћа. Сламе за огрев по потреби; за пероводство 10 фор.; за црквено-школеке рачуне 13 фор. Од укупа, где позван буде 50 нов. Учитељ је уз годишњу плату од 400 фор. а. вр. обвезан и повторну школу држати.

Компетовати могу само они, који су *сомборску препарандију* свршили и испит из *мађарског језика* положили.

Учитељу спада у дужност осим школ. уредбом прописаних предмета, још децу певницу држати и децу у црквеном појању обучавати.

Рок је 8. (20) *Новембра* (Св. Арх. Михаило), *кога ће се дана и избор обавити*.

Из седнице цркв. школ. Одбора, држане у Нов. Св. Ивану 3 (15) октобра 1896. год.

Ђ. Николић

парох и привр. перовођа.

Милош Веселинов

председник.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Бр. ЕК 216. ех 1896.

165 2-3

СТЕЧАЈ

Овим се расписује стечај на парохију I. разреда у *Перјасици*, у протопрезвитерату будапштанском.

Интеркалара нема.

Рок пријавама до 14. (26.) новембра 1896.

Из сједнице Епарх. Конзисторије, држане у *Плашком*, 12. септембра 1896.

Михаил.

ЈАВНА ДРАЖБА. 163 2-3

Дана 21. октобра (2. новембра) 1896. год. у 10 часова пре подне продаваће се у манастиру Беочину на јавној дражби овогодишња шумска сеча, која се из 24 к. јутра састоји.

Ближа извешћа у манастирској писарници.

Пишманлук 500 фор.

У *Ман. Беочину* 30 септембра (12. окт.) 1896.Управа
манастира Беочина.

СТЕЧАЈ. 161 3-3

На упражњено место забавље на овдашњем епископском правозавјетном због изгину отвара се стечај.

С местом овим скопчана је плата годишње од 400 фор. а. вр. уз то, за сад док општина стан у натури не подигне, 120 фор. накнадне за исти.

На место ово тражити се могу само свршене и испитане забавље. Рок за пријаву оставља се до 26 октобра т. г. Молбенице се имају местном епископском школем одбору послати.

Бач-Сентомаш 22. Септембра 1896.

Српски школ Одбор.

К. 1308. ех 1896.

162 2-3

СТЕЧАЈ.

На упражњено место протопрезвитератског капелана у *Жабљу*, са којим је §. 23. I. Б. прев. кр. рескрипта од 10. авг. 1868. прописана плата скопчана, овим се стечај расписује.

Комитенти имају своје правилно инструиране молбенице потписаној конзисторији путем претпостављених власти својих до краја месеца октобра о. г. по ст. кал. поднети.

У *Новом Саду* 1. (13.) октобра 1896.

Епарх. конзисторија бачка.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од менеј изнађена и много пута одликована

← патентирана са отвореним одушкама провиђена звона, →

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торуњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

28 13-27

Илустровани ценовници и прорачуни трошна бесплатно и франко.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима